

Verslag

Programmaraad Bodembeheer

Datum: 1 februari 2022
Tijd: 10.00 - 12.00 uur
Plaats: MS Teams

Aanwezig:

Thom Maas - RWS Bodem+
Jan Fokkens - VNO-NCW
Marjon Verhoeven – KOBO-HBO
Henk Oort – VvMA, VKB, NL Ingenieurs
Joop Jansen – NVPG, Bouwend NI
Edwin Jansen - Omgevingsdiensten
Beerd Volkers als vervanger van Martin
Bloemendal – BodemenergieNL (vanaf 11 uur)

Rachelle Verburg (voorzitter)
Hans Boer – VA
Mark van Lokven - UvW
René Zijlstra – Rijksvastgoedbedrijf
Henk Koster– SIKB
Annelies de Graaf (secretaris) - SIKB
Jelle de Boer – SIKB (aanwezig bij
agendapunt 3)

Afwezig:

René Smolders – VNG Web
Otto Feenstra – BOG

Martin Bloemendal – BodemenergieNL

**Actie
door:**

1. Opening en vaststellen agenda

Rachelle Verburg opent de vergadering. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. Thom Maas deelt mee dat er vandaag een brief naar de Tweede Kamer gaat over uitstel inwerkingtreding Omgevingswet. De nieuwe datum van inwerkingtreding wordt 1 oktober 2022 of 1 januari 2023.

2. Vervolgstappen IenW-programma Versterking bodemstelsel – rol en taak CI's

De programmaraad heeft versterking van de rol en taak van de CI's al enige tijd op de gespreksagenda staan. Ook in het I&W-programma Verbetering bodemstelsel zijn rol en taak van (o.a.) de CI's punt van aandacht. Hiervoor zijn in het concept-eindrapport van het programma twee maatregelen benoemd: Maatregel 2.1.a: Aanscherpen van de rol van de CI's en de RvA en Maatregel 2.1.b: Verbeteren van de onafhankelijkheid van de CI's.)

Henk Koster geeft een korte toelichting op de stand van zaken van het I&W-programma: De Taskforce wil dat er een implementatieplan aan het eindresultaat wordt toegevoegd. Om die reden is overdracht van het verbeterprogramma naar de lijn van I&W enkele maanden uitgesteld. Het is nog onduidelijk onder wiens verantwoordelijkheid het programma bij IenW komt te vallen. Er komt een bestuurlijke reactie en kamerbrief. Dan gaan ook de maatregelen worden ingezet. Het gesprek tussen CI's en ILT, waarbij Henk Koster aanwezig was, is al gestart. Er zijn afspraken over de verdere ontwikkeling van de concept-Leidraad voor de inhoud van normdocumenten, waarvan in de vorige vergadering een eerste aanzet is meegezonden. SIKB gaat door met de acties naar aanleiding van het eigen traject en het I&W-programma. Jan Fokkens vult aan dat er zorgen zijn over het feit dat de uitvoering van de acties van het programma nu stil ligt. Jan Fokkens geeft aan dat er discussie is over de maatregelen, zoals over de relatie tussen CI's en ILT. Henk Koster deelt deze zorg, en geeft aan dat in het uitvoeringsplan staat dat implementatie in 2022 en deels 2023 gaat plaatsvinden.

Jan Fokkens: Onduidelijk is of de voorgestelde maatregelen vast staan of bij verdere bespreking nog aangepast kunnen worden.

De volgende vraagstelling is in voorgaand overleg door de programmaraad is benoemd:

- Is versterking van de rol van de CI's in de kwaliteitsborging gewenst? Wat is hiervoor nodig?
- Welke onduidelijkheden zijn er m.b.t. de rollen en taken van de CI's en ILT? Wat is er nodig om duidelijkheid scheppen over de taken die toebedeeld zijn?

Over de vraag of de CI's voldoende vertegenwoordigd zijn in de SIKB-gremia heeft de programmaraad de volgende aandachtspunten benoemd:

- De CI's vroeg betrekken bij het (door)ontwikkelen van normdocumenten.
- Versterken van de controles op het werk buiten door de CI's. De audit moet niet het karakter hebben van 'lijstjes afvinken' bij de kantooraudit. Signalering audits door de CI's door op het werk te bekijken versterken.

Henk Koster licht toe dat de CI's in de begeleidingscommissies zitting hebben die de normdocumenten voorbereiden en in het AC/CCvD Bodembeheer zitting hebben als adviseur. Er is verder nog een periodiek CI-overleg om praktische en strategische knelpunten die CI's ervaren te vertalen naar oplossingen.

Thom Maas merkt op dat eventueel stemrecht voor CI's in het AC/CCvD Bodembeheer niet veel meerwaarde heeft. In praktijk wordt in het AC/CCvD op consensus gestuurd, waardoor er slechts weinig gestemd wordt.

Mark van Lokven: Twee jaar geleden heeft de programmaraad gesproken over de vraag of de CI's een rol moeten hebben in de in de programmaraad. De CI's hebben wel een belangrijke positie in het stelsel, ze zijn onderdeel van het hele kwaliteitssysteem. Vandaar uit is het goed dat de CI's in de programmaraad meedenken met de lange lijnen voor SIKB. Alle geledingen zijn vertegenwoordigd in de programmaraad, dus waarom niet de CI's?

Rachelle Verburg: in het vorige overleg van de programmaraad is afgesproken om de CI's jaarlijks uit te nodigen om de aanbevelingen uit de concept-jaarrapportage (veelal in juni beschikbaar) te bespreken. Ze vraagt de programmaraad welke optie de voorkeur heeft:

1) eenmaal per jaar de CI's uitnodigen of 2) de CI's een vaste plek te geven in de Programmaraad Bodembeheer?

De programmaraad geeft de voorkeur aan de eerste optie. Afgesproken wordt om bij de eerste bespreking van de concept-jaarrapportage met CI's ook met hen te bespreken of en zo ja welke meerwaarde de CI's zien in een rol van de CI's in de programmaraad.

Rachelle Verburg geeft aan dat het rapport van de Taskforce onduidelijkheid in rollen van de stakeholders vermeldt. Als voorbeeld wordt de onduidelijkheid tussen verantwoordelijkheden van de CI's en ILT genoemd. Er wordt ook een samenwerkingsdocument aangekondigd.

Jan Fokkens geeft aan dat over de verantwoordelijkheden van de CI's en ILT bij het Ministerie van IenW op DG-niveau nog discussie loopt. Het is te vroeg om daar nu als programmaraad iets over te zeggen.

René Zijlstra merkt op dat uit het P2-rapport blijkt dat er sprake is van een nalevingstekort en milieuschade. Een oplossing kan zijn dan ILT zich richt op de milieuschade en de rest bij de CI's laat.

Hans Boer stelt dat SIKB moet zorgen dat onze BRL-en werken. We moeten geen zaken in de BRL regelen die in de wetgeving horen.

Jan Fokkens reageert dat het goed is om dit soort zaken goed vast te leggen zodat er een goede samenwerking is waarin de taken en rollen van iedere partij heel helder zijn.

Rachelle Verburg vraagt of het signaal om de CI's vroegtijdig te betrekken bij opstellen van de normdocumenten aan lenW als aandachtspunt meegegeven kan worden voor het samenwerkingsprotocol? Henk Koster geeft aan dat dat signaal via de partijen ingebracht kan worden bij lenW.

Rachelle Verburg concludeert dat de inzet van de programmaraad is om te voorkomen dat dingen dubbel worden gedaan, dat ieder vanuit eigen rol en verantwoordelijkheid werkt. Belangrijk signaal vanuit de programmaraad is dat de CI's meer op het werk moeten auditeren. Het aandeel van de kantooraudit in de totale auditijd ervaart de programmaraad als te hoog.

3. Vervolgstappen lenW-programma Versterking bodemstelsel – hoe verder met de Essentiële Eisen voor IL&T-toezicht

Op voorstel van de Programmaraad Bodembeheer liggen de volgende vragen voor ter bespreking:

- Wat vindt de programmaraad van de essentiële eisen, willen we er mee verder?
- Is het gewenst om ook voor de schema's onder de erkenningsplicht waarvoor nog geen essentiële eisen zijn vastgesteld (BRL 2100, BRL 7000, BRL 11000) met essentiële eisen te werken?

Jelle de Boer van het programmabureau van SIKB gaf een korte presentatie over het doel, de totstandkoming en de scope van de essentiële eisen.

Reacties:

Marjon Verhoeven vraagt of de essentiële eisen ook gewijzigd worden als er veranderende aandacht is voor bepaalde (essentiële) eisen. Jelle de Boer antwoordt dat dat is nog niet is voorgekomen. Het kan een goede suggestie zijn om de selectie eens per jaar te evalueren. Op de vraag vanuit de programmaraad hoe de gecertificeerde bedrijven de essentiële eisen ervaren antwoordt Jelle de Boer: dit verschilt per bedrijf. ILT heeft destijds ook gezegd: we willen naar risicogericht toezicht. SIKB is voor de EE slechts een beheerorganisatie. Als het afgeschaft wordt moet er wel iets vervangend komen.

Thom Maas: Goed om te horen dat het werkt, dat ILT niet meer op administratieve zaken als ontbreken van de noordpijl handhaaft. De essentiële eisen waren tijdelijk en zijn wel een zwaar instrument om te voorkomen dat ILT op administratieve zaken handhaaft. De rolverdeling tussen ILT en CI is ook onderdeel van lenW-programma Versterking Bodemstelsel. Jelle de Boer herinnert aan de historie van het proces en geeft aan dat ten tijde van het vaststellen van de essentiële eisen het voornemen verviel om de proces BRL 15000 op te stellen, en dat daarmee ook het tijdelijke karakter van de essentiële eisen is vervallen.

Jan Fokkens: de essentiële eisen zijn opgesteld omdat er destijds een patstelling was over het toezicht. De vreemde constructie van de essentiële eisen kan overboord als er heldere afspraken zijn over verantwoordelijkheden van ILT, CI's en andere partijen.

Mark van Lokven: Bij de 6000-protocollen willen we van middel- naar doelvoorschriften. Gebleken is dat als je bij de formulering van doelvoorschriften goed kijkt naar handhaafbaarheid, dit leidt tot doelvoorschriften die staan als een huis. De essentiële eisen kunnen daardoor een hulpmiddel

om in de transitie van middel- naar doelvoorschriften.

René Zijlstra: zoals eerder aangeven kan er een knip gemaakt worden tussen eisen die bij overtreding leiden tot milieuschade waartoe het ILT-toezicht zich kan beperken, en overige punten. Essentiële eisen zouden daadwerkelijk essentieel moeten zijn, en dan beperkt kunnen worden tot een kleine set aan eisen voor ILT-toezicht.

Jan Fokkens geeft aan dat dit juist de discussie is die in het verbeterprogramma loopt. In die discussie wil ILT nu inzage in de bevindingen van de CI's.

Rachelle Verburg vat de discussie samen: De essentiële eisen hebben intentie gehad om taken en verantwoordelijkheden tussen CI en ILT scherper neer te zetten. Het verbeterprogramma van I&W beoogt ook om die duidelijkheid te scheppen, en de knip in verantwoordelijkheid duidelijker te beleggen. Het gedachtengoed van de essentiële eisen zou daar een bijdrage aan kunnen leveren, maar daarvoor is wel een herziening nodig zodat de essentiële eisen echt alleen op milieuhygiënische risico's focussen.

Beerd Volkers vraagt hoe de programmaraad aankijkt tegen de vraag in de agenda "Is het gewenst om ook voor de schema's onder de erkenningsplicht waarvoor nog geen essentiële eisen zijn vastgesteld (BRL SIKB 2100, BRL SIKB 7000, BRL SIKB 11000) met essentiële eisen te werken?"

Rachelle Verburg stelt voor om deze vraag nu niet inhoudelijk te bespreken, omdat deze vraag in het licht van de voorgaande discussie nu niet passend is. De programmaraad stemt daarmee in.

4. Analyse impact van maatschappelijke opgaven op SIKB-schema's

In de vergadering van 13 september 2021 heeft de programmaraad een eerste aanzet van het programmabureau van een impactanalyse van de maatschappelijke opgaven op de SIKB-schema's aangevuld. Tijdens de vergadering van de programmaraad van 11 oktober jl. zijn de uitkomsten besproken. De reactie van de programmaraad van 11 oktober 2021 zijn samen met de reactie van het programmabureau verwerkt in een volgende versie van de impactanalyse.

Beerd Volkers plaatst een inhoudelijke opmerking: de genoemde voorkeursvolgorde voor lozing van werkwater is net omgekeerd dan hier staat. *[noot: De benoemde voorkeursvolgorde heeft betrekking op lozing van grondwater bij ontwikkeling of onderhoud van bronnen van grondwateronttrekkingen en bodemenergiesystemen. De tekst zal worden aangepast.]*

AndG

Het verzoek aan de programmaraad met het oog op het vervolg is:

- Prioritering aan te brengen in de genoemde instrumenten/acties vanuit SIKB.
- Advies te geven m.b.t. de communicatie vanuit SIKB over SIKB-activiteiten i.k.v. de maatschappelijke opgaven.

Verschillende leden van de programmaraad geven aan de vraag om prioritering lastig te vinden. Een ieder kan vanuit zijn eigen werkterrein andere prioriteiten noemen.

Mark van Lokven geeft de suggestie om voor de prioritering van de vervolgstappen bij de overheden te vragen wat er beleidsmatig nu prioriteit heeft om te regelen in de kwaliteitsborging. Zijn advies is om de discussie hierover aan te gaan met partijen die hier beleidsmatig mee aan de slag zijn.

Jan Fokkens vult hierop aan dat het kabinet veel ambitie heeft m.b.t. de energietransitie. De vraagstelling die Mark van Lokven voorstelt kan ook voorgelegd worden aan beleidsmakers van IenW en de Minister van Klimaat.

Hans Boer vindt dat alles over duurzaamheid en inkoop en CO₂ niet thuishoort in de SIKB-BRLen, maar elders geregeld worden. Deze onderwerpen hebben voor hem prioriteit 0. Ook de zorgplichtdiscussie moet volgens hem niet in BRL-kader worden gevoerd maar in wetgevingskader, dus ook dat onderwerp heeft voor hem prioriteit 0.

Beerd Volkers geeft aan dat klimaatmitigatie en klimaatadaptatie maatschappelijk hoog op de agenda staat. Voor aquathermie is nog weinig geregeld. Dit geldt ook voor HTO (hoge temperatuuropslag) als gevolg van een toename van hoge temperatuur warmtenetten en geothermie.

Jan Fokkens geeft aan dat voor het opdrachtgevend bedrijfsleven prioritair is de thematiek m.b.t. (p)ZZS, grondstromen (er is een grondtekort in Nederland, er is weinig zicht op de kwaliteit van geïmporteerde grond), circulaire economie.

SIKB: actie lopend: handreiking voor toezicht op boren GBES.

Beerd Volkers: TKI-project in uitvoering om te onderzoeken hoe afdichting plaats kan vinden.

René Zijlstra geeft aan dat als er nog iets nodig is in de schema's met het oog op de implementatie van de Omgevingswet de hoogste prioriteit heeft. Hij merkt op dat Europese ontwikkelingen niet genoemd zijn in de impactanalyse. Rachelle Verburg geeft aan dat de Europese ontwikkelingen, en de betekenis daarvan op onze schema's, op de agenda van de volgende vergadering staan. Mogelijk volgen hieruit aanvullingen op de impactanalyse.

Rachelle Verburg rondt de discussie af en geeft aan dat het programmabureau een deel van de activiteiten in het jaarplan voor 2022 zal opnemen. Voor de prioritering van overige acties in de impactanalyse adviseert de programmaraad het programmabureau om het gesprek aan gaan met overheidskoepels en het rijk. Rachelle Verburg verzoekt het programmabureau om de uitkomsten daarvan terug te brengen in de programmaraad. De impactanalyse is document voor langere termijn, en zal dus ook in de toekomst terugkomen in de programmaraad.

Thom Maas geeft aan dat het belangrijk is om in de programmaraad aandacht te houden voor hoe SIKB verder gaat met de ZZS. Annelies de Graaf zal in februari op basis van het vastgestelde verslag van de vergadering van de programmaraad op 16 december 2021 het concept opstellen van een advies over ZZS aan het bestuur, en het concept voor reactie rondsturen aan de programmaraad.

AndG

In een voorgaand overleg heeft de programmaraad aangegeven ook de communicatie vanuit SIKB over SIKB-inzet met het oog op maatschappelijke opgaven te willen bespreken. Hiervoor zijn de volgende suggesties gedaan:

Jan Fokkens: het Ministerie van I&W focust op continue verbetering van de milieukwaliteit. SIKB kan de daar ook de communicatie op richten.

Hans Boer: De communicatie richten op kwaliteitsborging, daarbij ook communiceren dat we voor grond en bouwstoffen al 98 % circulair werken in Nederland.

Jan Fokkens stelt in reactie op Hans Boer dat kwaliteitsborging in alles wat SIKB doet de achterliggende gedachte zijn. Dus daar ook de communicatie op richten.

Thom Maas: Communiqueer dat SIKB helpt bij het realiseren van de maatschappelijke opgaven. We doen het niet voor onszelf, maar voor het algemeen belang.

5. Concept-verslag 16 december 2021 en openstaande acties

Het concept-verslag is, met de vooraf ontvangen opmerkingen, vastgesteld.

Actiepunten:

Nr. 2: Gesprek met OD NL loopt. Met VNG web nog niet. Prioritering impactanalyse wordt meegenomen in het gesprek.

Nr. 9, 10, 12, 15, 16 en 19: Vertaald in de gesprekskalender van de programmaraad voor 2022.

Nr. 13: wordt opgenomen in het jaarplan 2022.

Nr. 17 en 18: staan nog open.

6. Rondvraag/actualiteiten

Henk Koster: op 3 februari 2021 is de volgende bestuursvergadering. De resultaten van het I&W programma Versterking Bodemstelsel staat op de agenda. De bevindingen van de programmaraad m.b.t. de rol en taak CI-ILT en essentiële eisen zal Henk Koster mondeling overbrengen naar het bestuur.

Het SIKB-congres op 10 maart 2022 zal helaas in digitale vorm plaatsvinden en wordt beperkt tot een ochtendprogramma. Naar aanleiding van de suggestie om er een hybride bijeenkomst van te maken geeft Henk Koster aan dat daarover is nagedacht. Bij het congres van september 2021 was ingezet op een hybride bijeenkomst, maar daar waren maar heel weinig aanmeldingen voor fysieke deelname. De ervaringen met hybride vormen zijn bovendien niet heel goed; online deelnemers ervaren dat ze op afstand staan van de deelnemers in de zaal.

Voor het SIKB-congres op 29 september 2022 wordt ingezet op een fysiek congres, weer op de reguliere datum.

Jan Fokkens stelt voor om zodra het weer kan, de vergadering in fysieke vorm te organiseren, met aansluitend een netwerklunch. Het is goed om elkaar na lange tijd weer te spreken, en de nieuwe mensen leren kennen. De programmaraad stemt hiermee in.

Henk Koster geeft aan dat de inzet is om de vergadering met de Programmaraad Bodembescherming op 23 juni fysiek te organiseren, wellicht op een locatie waar ook een bodemactiviteit in uitvoering is. Dit zal alleen een gezamenlijke vergadering zijn als fysiek bijeenkomen mogelijk is. De vergadering op 23 juni kan goed gekoppeld worden aan een lunch.

7. Sluiting

Rachelle Verburg dankt iedereen voor de bijdrage en sluit om 12.00 uur de vergadering.

Vergaderschema Programmaraad Bodembeheer 2022

dinsdag 1 februari 2022	10.00 – 12.00 uur	Online
maandag 28 maart 2022	9.30 – 12.30 uur	Zo mogelijk fysiek in Utrecht.
donderdag 23 juni 2022	13.00 – 16.30 uur	Locatie in het midden van het land. Vergadering met de Programmaraad Bodembescherming
maandag 3 oktober 2022	9.30 – 12.30 uur	Utrecht
maandag 5 december 2022	9.30 – 12.30 uur	online